

Til Stortingets finanskomite

Vår ref.:
REGDato:
20. mai 2026

Teknas innspill til revidert nasjonalbudsjett 2026

Tekna er fagforeningen for over 118 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge, både i offentlig og privat sektor.

Forskning

I en tid med økende omstillingsbehov er investeringer i kompetanse og forskning avgjørende for Norges verdiskaping og konkurransekraft.

Tekna ber om at bevilgningene til forskning og høyere utdanning må skjermes i revidert nasjonalbudsjett. Den ekstraordinære bevilgningen til reduksjon i drivstoffavgift, eller andre prioriterte områder, må ikke salderes med midler bevilget til kunnskap og forskning i statsbudsjettet for 2026. I en tid med økende omstillingsbehov er investeringer i kompetanse og forskning avgjørende for Norges verdiskaping og konkurransekraft.

Tekna ber Stortinget om å ikke kutte i vedtatt budsjett for 2026 innen forsknings- og utdanningssektoren.

Realfagssatsning

Tekna har lenge etterlyst en gjennomgående realfagssatsing, som strekker seg fra barnehage til arbeidslivet. Regjeringen har nå varslet at det skal utarbeides en realfagsstrategi, som ser på hele utdanningsløpet. Tekna viser til at den varslede strategien skal legges frem i 2027. Det betyr at strategien trolig ikke vil bli iverksatt før i 2028, og vi kan risikere at midler til tiltak i strategien ikke blir finansiert før i statsbudsjettet for 2029. Men en slik tidslinje for iverksetting av tiltak vil vi miste betydelig tid, og flere skolekull, for å snu den kritiske nedgangen i rekruttering og i kunnskapsnivå generelt i befolkningen.

Tekna ber Stortinget bevilge midler til konkrete tiltak for økt rekruttering til realfag allerede i årets reviderte nasjonalbudsjett, med en betydelig opptrapping i statsbudsjettet for 2027.

Norge mangler realfagskompetanse innen mange av våre samfunnskritiske områder. Det er en varig nedadgående trend når det gjelder rekruttering til realfagene, både på videregående og i høyere utdanning. Faglig sterke lærere er avgjørende for elevers læringsutbytte. De svake resultatene norske elever har i både matematikk og naturfag viser at vi må styrke innsatsen. I tillegg ser vi at det blir stadig vanskeligere å beholde gode realfagslærere i skolen. Tall fra Teknas lektorundersøkelse for 2024 viser at 40 prosent av lektorer i realfag vurderer å slutte i løpet av de nærmeste fem årene. I samme undersøkelse understreker respondentene at faglig utvikling og etterutdanning for lærere er viktig for at de skal bli i skolen. Tekna mener det må igangsettes en betydelig satsing på etter- og videreutdanning i realfagene. Tekna mener ordningen med kompetansemidler må styrkes allerede fra skoleåret 2026-2027.

Tekna ber Stortinget om at det prioriteres øremerkede midler til kompetanseheving i matematikk og naturfag i Utdanningsdirektoratets tilskuddsordning allerede i revidert budsjett for 2026 slik at det blir tilgang på mer midler fra høsten 2026. Tekna mener det må øremerkes midler til faglærere i realfagene på alle nivåer, inkludert videregående og at man utsetter søknadstidspunktet til RNB er ferdigbehandlet.

Realfagene egner seg godt for praktisk undervisning, men det krever egnede rom og godt og riktig utstyr. Mange skoler og lærerutdanningsinstitusjoner bruker universitetenes skolelaboratorier, som gir læring og kompetanse for både lærerutdannere, lærere og elever.

Tekna ber Stortinget avsette midler til å øke antallet ansatte i skolelaboratoriene ved universitetene med én stilling per institusjon.

Skolebesøk ved skolelaboratoriene blir ofte begrenset av økonomi. Reisekostnader hindrer skoler i å benytte seg av de gode tilbudene i laboratoriene.

Tekna ber Stortinget be regjeringen i statsbudsjettet for 2027 legge frem en løsning for finansiering av transport for skoleklasser til opphold ved skolelaboratoriene.

En rekke kommuner har benyttet seg av rentekompensasjonsordningen for lån til investeringer som bidrar til en mer praktisk skolehverdag.

Tekna ber Stortinget be regjeringen komme med en redegjørelse i statsbudsjettet for 2027 av hvordan disse investeringene har bidratt til eller vil bidra til økt grad av praktisk læring i realfag.

Evaluering av norgespris

Ordningen med norgespris på strøm har på kort tid fått betydelige budsjettmessige konsekvenser og uheldige virkninger for energibruk og effektivitet.

Utviklingen viser at husholdninger med norgespris har økt sitt strømforbruk mer enn andre husholdninger. Det er også tegn til svakere hensyn til effekttopper, samt en nedgang i investeringer i energieffektiviserende tiltak som varmepumper og solceller. Ordningen bidrar dermed til økt energibruk og reduserte insentiver til energisparing og effektivisering, i en situasjon hvor kraftsystemet trenger det motsatte.

Erfaringene så langt tilsier at norgespris bør evalueres, og dette bør gjøres i god tid før nåværende ordning utløper i desember 2026. Tekna har i våre høringsinnspill bedt om at ordningen senest bør evalueres etter et år, altså senest høsten 2026.

Tekna ber Stortinget be regjeringen om å sette i gang en evaluering av norgespris, senest høsten 2026.

Studiestøtten

Stortinget har vedtatt at studiestøtten skal G-reguleres i inneværende stortingsperiode. For at studiestøtten skal bli fungere som et reelt leved grunnlag, må ordningen innføres fra studieåret 2026–2027.

Samtidig mener Tekna at Stortinget må vedta en forpliktende opptrappingsplan som gradvis løfter støtten til 1,5 G i løpet av stortingsperioden. Fordelingen mellom lån og stipend må minst opprettholdes på dagens nivå.

Tekna ber Stortinget be regjeringen igangsette opptrappingen til 1,5 G med en første økning allerede fra studieåret 2026-2027.

Norske klimagassutslipp

Gapet for å nå klimamålene øker, og Tekna etterlyser grep i revidert nasjonalbudsjett som kutter utslipp effektivt og raskt. Norge har forpliktet seg til å nå målene i Parisavtalen og bli et lavutslippssamfunn innen 2050, men omstillingen går for sakte.

I februar publiserte Miljødirektoratet en rapport med klimatiltak som kan kutte utslippene fram til 2050. Rapporten gir et grundig faglig beslutningsgrunnlag og viser at det er mulig å kutte nesten alle utslipp, men at de må tas kraftige grep i alle sektorer nå.

Tekna ber Stortinget be regjeringen lukke utslippsgapet ved å iverksette effektive og målrettede tiltak basert på foreliggende kunnskap. Tiltakene bør iverksettes allerede i inneværende år. Det langsiktige målet er å kutte utslipp i tempoet som kreves for å redusere klimagassutslippene med 90-95 prosent innen 2050.